

Týždeň otvoreného prístupu 2019 – Otvorené pre koho? Rovnosť v prístupe k otvoreným vedomostiam

Týždeň otvoreného prístupu sa tento rok uskutoční 21 – 27. októbra. Tohtoročnou témou je rovnosť v prístupe k otvoreným vedomostiam, ktorá nadväzuje na minuloročnú tému, ktorou bolo formovanie spravodlivých základov pre otvorené poznanie. Tento ročník je už jedenásty v poradí.

Keďže prechod na otvorený systém zdieľania vedomostí sa zrýchľuje, otázka

„otvorené pre koho?“ je nevyhnutná, či už na zváženie alebo na výzvu ku konaniu. Koho záujmy sú uprednostňované pri našej činnosti a na platformách, ktoré podporujeme? Koho hlasy sú vylúčené? Sú skupiny s nedostatočným zastúpením reprezentované od začiatku ako plnohodnotní partneri? Podporujeme nielen otvorený prístup, ale aj férovú účasť vo výskumnej komunikácii? Tieto otázky určujú do akej miery sa nové, otvorené formy výskumu budú zaoberať nerovnosťami v súčasnom systéme alebo ich budú posilňovať a opakovať.

Nachádzame sa v dôležitom bode. Rozhodnutia, ktoré teraz robíme – individuálne alebo kolektívne – budú zásadne formovať budúcnosť ďalších rokov. Keďže otvorenosť sa stáva štandardom, všetky zainteresované strany musia byť upovedomené pri navrhovaní nových, otvorených foriem, aby sa zabezpečilo, že sú inkluzívne, spravodlivé a skutočne slúžia potrebám globálnej a rozmanitej komunity. Pýtať sa seba a svojich spolupracovníkov „otvorené pre koho?“ nám umožní, aby sa úvahy o spravodlivosti stali a zostali ústrednými v tomto období zmien.

Centrum vedecko-technických informácií SR organizuje počas Týždňa otvoreného prístupu 2019 webinár „Úvod do otvoreného prístupu“ a konferenciu „Open Access: jeho príležitosti a výzvy“.

Cieľom webinára je oboznámiť poslucháčov so základnými vedomosťami otvoreného prístupu – čo je otvorený prístup, o deklaráciách, ktoré otvorený prístup formovali, aké druhy otvoreného prístupu poznáme, o druhoch verejných licencií a repozitároch. Dátum webinára bude upresnený neskôr.

Konferencia sa uskutoční 24. októbra v priestoroch CVTI SR v Bratislave a predbežné témy sú implementácia otvoreného prístupu v praxi, autorská ochrana a licencovanie dát, nielen nový Akčný plán a Plán S, ale aj nový program Horizont Europe, repozitáre a pod. Cieľom konferencie je priniesť nové témy a vytvoriť prepojenia medzi jednotlivými komunitami. Konferencia je určená nielen knihovníkom, ale aj vedeckým pracovníkom, vydavateľom alebo komukoľvek so záujmom o tému otvoreného prístupu/otvorenej vedy. Po konferencii bude možné diskutovať na rozličné témy v Open Café.

Mgr. Silvia Horáková

silvia.horakova@cvtisr.sk

(Centrum vedecko-technických informácií SR)